

Třídící znak						
2	0	1	1	4	5	6 0

ÚŘEDNÍ SDĚLENÍ
ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY
ze dne 17. ledna 2014

o podmínkách přípustnosti pobídek při distribuci některých produktů na finančním trhu

I. Působnost a účel

1. Česká národní banka tímto úředním sdělením informuje o podmínkách přípustnosti pobídek
 - a) při poskytování investičních služeb podle § 15 odst. 1 a 3 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPKT“) a § 15 vyhlášky č. 303/2010 Sb., o podrobnější úpravě některých pravidel při poskytování investičních služeb (dále jen „vyhláška č. 303/2010 Sb.“),¹⁾
 - b) v oblasti investičních společností a investičních fondů²⁾ podle § 22 odst. 2 písm. h) a § 49 odst. 3 písm. f) zákona č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech (dále jen „ZISIF“) a § 41 vyhlášky č. 244/2013 Sb., o bližší úpravě některých pravidel zákona o investičních společnostech a investičních fondech (dále jen „vyhláška č. 244/2013 Sb.“)³⁾ a podle čl. 24 nařízení Komise č. 231/2013 ze dne 19. prosince 2012, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/61/EU, pokud jde o výjimky, obecné podmínky provozování činnosti, depozitáře, pákový efekt, transparentnost a dohled (dále jen „nařízení“),⁴⁾ a
 - c) v oblasti penzijních produktů podle § 76 a § 77 zákona č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDS“), a podle § 127 a 128 zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDPS“)⁵⁾.

¹⁾ Tyto předpisy transponují do českého práva zejm. čl. 26 směrnice Komise 2006/73/ES ze dne 10. srpna 2006, kterou se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES, pokud jde o organizační požadavky a provozní podmínky investičních podniků a o vymezení pojmů pro účely zmíněné směrnice (dále jen „Směrnice 2006/73/ES“)

²⁾ Úprava pobídek se nevztahuje na obhospodařovatele fondů kvalifikovaných investorů, kteří nejsou oprávněni přesáhnout rozhodný limit, a administrátory jimi obhospodařovaných fondů, pokud tito obhospodařovatelé nebo administrátoři neposkytují investiční služby.

³⁾ Tyto předpisy transponují do českého práva zejm. čl. 29 směrnice Komise 2010/43/EU ze dne 1. července 2010, kterou se provádí směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2009/65/ES, pokud jde o organizační požadavky, střety zájmů, pravidla jednání, řízení rizik a obsah smlouvy mezi depozitářem a správcovskou společností.

⁴⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:083:0001:0095:CS:PDF>.

⁵⁾ Úprava pobídek se nevztahuje na distribuci penzijního připojištění, tuto oblast upravuje úřední sdělení České národní banky č. 20/2009 Věst. ČNB ze dne 4. listopadu 2009 k některým pravidlům jednání s účastníky penzijního připojištění a zájemci o uzavření smlouvy o penzijním připojištění.

2. Podmínky přípustnosti pobídek při distribuci některých produktů na finančním trhu podle tohoto úředního sdělení vycházejí především z dokumentů Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy, resp. jeho předchůdce Evropského výboru regulátorů trhů s cennými papíry (dále jen „CESR“), které se vztahují k regulaci investičních služeb,⁶⁾ a ze zkušeností získaných Českou národní bankou při výkonu dohledu nad poskytovateli investičních služeb, investičními společnostmi, investičními fondy s právní osobností a penzijními společnostmi.
3. Podmínky přípustnosti pobídek při distribuci některých produktů na finančním trhu jsou uvedeny v příloze tohoto úředního sdělení.

II. Závěrečná ustanovení

1. Toto úřední sdělení zachycuje právní stav ke dni 1. ledna 2014. Úřední sdělení obsahuje principy regulace pobídek, ne však vyčerpávající výčet všech situací, které mohou v souvislosti s pobídkami nastat. Při praktické aplikaci podmínek přípustnosti pobídek při poskytování investičních služeb a v oblasti investičních společností, investičních fondů a penzijních produktů je třeba vždy vycházet ze znění právní úpravy a smyslu regulace pobídek jako potenciálního zdroje střetu zájmů.
2. Toto úřední sdělení nabývá účinnosti dnem vyhlášení ve Věstníku ČNB. Dnem nabytí účinnosti tohoto úředního sdělení pozbývá platnosti úřední sdělení České národní banky č. 21/2011 Věst. ČNB ze dne 16. prosince 2011 o podmínkách přípustnosti pobídek při poskytování investičních služeb a v kolektivním investování.

Viceguvernér
Ing. Mojmír Hampl, MSc., Ph.D. v. r.

Příloha: Podmínky přípustnosti pobídek při distribuci některých produktů na finančním trhu

Sekce regulace a mezinárodní spolupráce na finančním trhu
Odpovědný zaměstnanec:
JUDr. Dr. Ossendorf, Ph.D., LL.M., tel. 224 413 583

⁶⁾ Jedná se o doporučení CESR „Inducements under MiFID“ ze dne 29. května 2007 (CESR 07-228b) a „Inducements: Good and poor practices“ ze dne 10. dubna 2010 (CESR 10-295).

Podmínky přípustnosti pobídek při distribuci některých produktů na finančním trhu

I. Obecná pravidla

1. Základní vymezení pobídek

Pobídkou se rozumí jakýkoliv poplatek, odměna nebo nepeněžitá výhoda (dále také „plnění“), které jsou při poskytování investičních služeb a v oblasti investičních společností, investičních fondů a penzijních produktů¹⁾ přijímány, nabízeny nebo poskytovány (dále také „hrazeny“) v následujících vztazích:

- a) mezi poskytovatelem investičních služeb²⁾ (dále jen „poskytovatel“) a zákazníkem,
- b) mezi poskytovatelem a třetí stranou,
- c) mezi obhospodařovatelem investičního fondu (dále jen „obhospodařovatel“) nebo administrátorem investičního fondu (dále jen „administrátor“) a jimi obhospodařovaným nebo administrovaným fondem,³⁾
- d) mezi obhospodařovatelem nebo administrátorem a podílníkem, společníkem nebo obmyšleným (dále také „investorem“) jimi obhospodařovaného nebo administrovaného fondu,
- e) mezi obhospodařovatelem nebo administrátorem a třetí stranou,
- f) mezi penzijní společností nebo distributorem penzijních produktů a fondem obhospodařovaným penzijní společností,
- g) mezi penzijní společností nebo distributorem penzijních produktů a účastníkem důchodového spoření nebo doplňkového penzijního spoření ve fondu obhospodařovaném penzijní společností (dále jen „účastník“) a
- h) mezi penzijní společností nebo distributorem penzijních produktů a třetí stranou.

Přijímání, nabízení nebo poskytování pobídky nesmí vést k porušení povinnosti poskytovatele, investiční společnosti, penzijní společnosti nebo distributora penzijních produktů jednat kvalifikovaně, čestně a spravedlivě a v nejlepším zájmu zákazníků, investorů a účastníků.⁴⁾

¹⁾ Penzijním produktem se rozumí účast na důchodovém spoření nebo doplňkovém penzijním spoření. Distributorem penzijních produktů se vedle samotné penzijní společnosti rozumí zaregistrovaný obchodník s cennými papíry, který má podle jiného právního předpisu povolení k poskytování investičních služeb přijímání a předávání pokynů týkajících se investičních nástrojů a investiční poradenství týkající se investičních nástrojů, investiční zprostředkovatel, vázaný zástupce investičního zprostředkovatele, vázaný zástupce obchodníka s cennými papíry a vázaný zástupce penzijní společnosti (§ 91 ZDS, § 29 odst. 3 a § 74 odst. 1 ZDPS).

²⁾ Poskytovatelem investičních služeb se rozumí obchodník s cennými papíry, investiční zprostředkovatel, banka nebo investiční společnost oprávněná k poskytování (některých) investičních služeb a zahraniční subjekt s oprávněním k poskytování investičních služeb v České republice (jednající přímo nebo prostřednictvím vázaných zástupců). Investiční společnost dodržuje podle povahy vykonávané činnosti buď pravidla investičních služeb, nebo pravidla z oblasti investičních společností a investičních fondů (srov. § 33 odst. 1 ZISIF).

³⁾ Na obhospodařovatele nebo administrátora, který obhospodařuje pouze sám sebe (samosprávný investiční fond) nebo provádí pouze svou administraci, se úprava pobídek nevztahuje.

⁴⁾ § 15 odst. 1 ZPKT, § 22 odst. 1 písm. c) a § 49 odst. 1 písm. b) ZISIF, čl. 17 a 21 nařízení, § 75 ZDS a § 126 ZDPS.

Třetí stranou může být jak osoba zcela nezávislá na poskytovateli, obhospodařovateli, penzijní společnosti nebo distributorovi penzijních produktů, tak jiný člen stejné finanční skupiny. Na vnitroskupinová plnění je nutno klást stejná kritéria jako na plnění mimo finanční skupinu. Třetí stranou může být i jiný zákazník, investor nebo účastník, který hradí pobídku poskytovateli, obhospodařovateli, administrátorovi, penzijní společnosti nebo distributorovi penzijních produktů.

Příklad 01:

Obchodník s cennými papíry obdrží od emitenta investičních nástrojů odměnu za jejich umístování, přičemž současně nabízí tytéž investiční nástroje svým dalším zákazníkům v rámci investiční služby přijímání a předávání pokynů nebo provádění pokynů, případně je na základě vlastní volné úvahy pořizuje do obhospodařovaných portfolií. Odměna od emitenta je v tomto případě pobídkou, kterou je nutno posuzovat z pohledu dalších zákazníků poskytovatele, i když je sám emitent také zákazníkem poskytovatele.

Mezi nepeněžité výhody patří např. poradenství, technická a informační podpora, školení, studijní materiály atd.

Při poskytování investičních služeb se povinnost uvedená v § 15 odst. 1 ZPKT vztahuje na jednání související s poskytováním služeb neprofesionálním i některým profesionálním zákazníkům podle § 2d ZPKT (stávajícím i potenciálním).

2. Vnitřní předpisy a postupy

Pravidla pro přijímání, nabízení nebo poskytování pobídek při poskytování investičních služeb, v oblasti investičních společností a investičních fondů nebo penzijních produktů jsou součástí vnitřních předpisů poskytovatele, obhospodařovatele, administrátora, penzijní společnosti nebo distributora penzijních produktů.⁵⁾ Tato pravidla doplňují pravidla pro zjišťování a řízení střetu zájmů,⁶⁾ soulad s pravidly pro zjišťování a řízení střetu zájmů však bez dalšího neznamena, že pobídka je přípustná.

Kontrola dodržování povinností souvisejících s pobídkami vyplývajících ze ZPKT, ZISIF, nařízení, ZDS, ZDPS, vyhlášek a z vnitřních předpisů poskytovatele, obhospodařovatele, administrátora, penzijní společnosti nebo distributora penzijních produktů je součástí činnosti compliance.⁷⁾

Dokumenty a případnou komunikaci se zákazníkem nebo účastníkem týkající se pobídek jsou poskytovatel, penzijní společnost a distributor penzijních produktů povinni uchovávat.⁸⁾ Obhospodařovateli nebo administrátorovi se doporučuje, aby dokumenty a případnou komunikaci s jím obhospodařovaným nebo administrovaným fondem nebo investorem týkající se pobídek uchovávali za obdobných podmínek.

II. Postup při hodnocení pobídky

Tento postup použije poskytovatel předtím, než je sjednána nová smlouva se zákazníkem týkající se poskytování investičních služeb nebo měněna již existující smlouva se

⁵⁾ § 2 odst. 1 vyhlášky č. 303/2010 Sb., § 3 odst. 1 vyhlášky č. 244/2013 Sb., čl. 18 odst. 3 a 4 a nařízení a § 3 odst. 1 vyhlášky č. 117/2012 Sb., o podrobnější úpravě činnosti penzijní společnosti, důchodového fondu a účastnického fondu (dále jen „vyhláška č. 117/2012 Sb.“), § 92 odst. 3 ZDS a § 75 odst. 3 ZDPS.

⁶⁾ § 11 až 14 vyhlášky č. 303/2010 Sb., § 26 až 28 vyhlášky č. 244/2013 Sb., čl. 30 až 36 nařízení a § 21 až 23 vyhlášky č. 117/2012 Sb., § 92 odst. 3 ZDS a § 75 odst. 3 ZDPS.

⁷⁾ § 12a odst. 1 písm. c) bod 2 ZPKT, § 32 odst. 4 písm. e) ZPKT, § 32 vyhlášky č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, ve znění pozdějších předpisů, § 20 odst. 1 písm. d) bod 2 a § 47 odst. 1 písm. d) bod 2 ZISIF, § 18 vyhlášky č. 244/2013 Sb., čl. 61 nařízení, § 50 odst. 1 písm. c) bod 2 ZDPS a § 17 vyhlášky č. 117/2012 Sb., § 92 odst. 3 ZDS a § 75 odst. 3 ZDPS.

⁸⁾ § 17 a § 32 odst. 6 ZPKT, § 16 vyhlášky č. 303/2010 Sb., § 31 a § 92 odst. 6 ZDS, § 55 a § 75 odst. 6 ZDPS.

zákazníkem. Smlouva se zákazníkem by měla být sjednána nebo změněna za předpokladu, že jsou dodržena pravidla přijímání, nabízení nebo poskytování pobídek při poskytování investičních služeb. Stejný postup se použije před:

- sjednáním nového typu obchodu na základě již existující smlouvy, tzn. obchodu, ke kterému se vztahují pobídky,
- přijetím nového typu pobídky poskytované třetí stranou, nebo
- uzavřením dohody s třetí stranou o změně povahy nebo způsobu výpočtu stávající trvale poskytované pobídky.

V oblasti investičních společností, investičních fondů a penzijních produktů se hodnocení pobídky obhospodařovatelem, administrátorem, penzijní společností nebo distributorem penzijních produktů vykoná před provedením jejich činnosti⁹⁾ nebo předáním pokynu k provedení činnosti jinou osobou na účet obhospodařovaného fondu.

Výše uvedená pravidla nebrání tomu, aby poskytovatel, obhospodařovatel, administrátor, penzijní společnost nebo distributor penzijních produktů vyšli z hodnocení pobídky, které již dříve provedli za stejných podmínek (tytéž smluvní podmínky, investiční služba, investiční nástroj i pobídka).

1. Posouzení, zda je plnění pobídkou

Poskytovatel, obhospodařovatel, administrátor, penzijní společnost nebo distributor penzijních produktů nejprve posoudí, zda je plnění pobídkou, tzn. (i) zda je hrazeno v přímé souvislosti s investiční službou, obhospodařováním, administrací, důchodovým spořením nebo doplňkovým penzijním spořením nebo jejich distribucí, (ii) zda je hrazeno mimo rámec poskytovatele, obhospodařovatele, administrátora, penzijní společnosti nebo distribuce penzijních produktů¹⁰⁾ a (iii) zda nejde o běžnou pozornost.

Příklad 02:

Pobídkou není plnění, které je hrazeno bez přímé souvislosti s poskytováním investičních služeb, obhospodařováním, administrací, důchodovým spořením nebo doplňkovým penzijním spořením nebo jejich distribucí (např. úhrada za pronájem sídla; pokud má pronajímatel obchodní vztah s poskytovatelem, obhospodařovatelem, administrátorem, penzijní společností nebo distributorem penzijních produktů, pak musí nájmem odpovídat obvyklým tržním podmínkám).

Příklad 03

Pobídkou je platba hrazená třetí stranou poskytovateli, pokud ve skutečnosti představuje část plnění hrazeného zákazníkem třetí straně (např. podíl na vstupní přírážce k aktuální hodnotě podílového listu, podíl na provizi placené zákazníkem obchodníkovi s cennými papíry).

Příklad 04:

Plněním hrazeným v přímé souvislosti s investiční službou jsou i odměny vyplácené třetí stranám za činnost směřující k uzavření smlouvy o poskytování investičních služeb mezi poskytovatelem a zákazníkem (činnost „introducing broker“), pokud je výše poskytované odměny alespoň zčásti závislá na objemu budoucích obchodů uzavřených zákazníkem.

Příklad 05:

Mezi běžné pozornosti, které nejsou pobídkou, patří občasně drobné dárky nebo pohoštění, které nemohou způsobit střet zájmů.

Příklad 06:

Vnitřní plnění v rámci jedné společnosti, které není pobídkou, zahrnuje např. odměňování zaměstnanců, vybavení pobočky atd.

⁹⁾ § 5 odst. 1 a § 38 odst. 1, 2 a 3 ZISIF, § 25 odst. 1 a § 91 odst. 1 ZDS a § 29 odst. 1 a § 74 odst. 1 ZDPS.

¹⁰⁾ Na plnění mezi vázaným zástupcem a zastoupeným poskytovatelem nebo penzijní společností je třeba hledět jako na plnění v rámci poskytovatele nebo penzijní společnosti. Přijetí nebo poskytnutí pobídky vázaným zástupcem mimo dříve uvedený vztah se přičítá zastoupenému.

2. Zařazení pobídky podle kategorie

Pokud je plnění pobídkou, poskytovatel, obhospodařovatel, administrátor, penzijní společnost nebo distributor penzijních produktů zařadí toto plnění do jedné z kategorií:

- (A) zákaznická pobídka, tj. pobídka, kterou poskytuje zákazník (obhospodařovaný fond, investor, účastník) nebo třetí strana za zákazníka (za obhospodařovaný fond, investora, účastníka), a dále pobídka vyplácená poskytovatelem zákazníkovi nebo obhospodařovatelem, administrátorem, penzijní společností, distributorem penzijních produktů obhospodařovanému fondu, investorovi nebo účastníkovi.

Jedná-li jménem a na účet zákazníka, investora nebo účastníka zástupce (např. advokát, daňový poradce), je plnění hrazené jím nebo jemu považováno za plnění zákazníka, investora nebo účastníka nebo zákazníkovi, investorovi nebo účastníkovi. Přijímá-li zástupce zákazníka, investora nebo účastníka pobídku od poskytovatele pro sebe, taková pobídka musí být posouzena podle podmínek uvedených v kategoriích B a C.

Příklad 07:

Do této kategorie patří hrazení odměny za poskytnutí služby (provize placená zákazníkem poskytovateli, vstupní přírážka k aktuální hodnotě podílového listu placená podílníkem obhospodařovateli apod.) a naopak různé výhody a slevy poskytované zákazníkům (např. sleva ze vstupní přírážky k aktuální hodnotě podílového listu, vrácení části poplatku účtovaného obhospodařovatelem za obhospodařování investičního fondu).

- (B) provozní pobídka, tj. pobídka umožňující nebo nezbytná pro poskytování investičních služeb, obhospodařování, administraci, důchodové spoření a doplňkové penzijní spoření nebo distribuci penzijních produktů.

Příklad 08:

Mezi pobídky nezbytné k zajištění investiční služby nebo obhospodařování, administrace, důchodového spoření a doplňkového penzijního spoření patří:

- platby za audit, účetnictví, právní a daňové služby nebo strategické poradenství,
- poplatky regulovaného trhu, vypořádacího systému a osoby vedoucí evidenci investičních nástrojů,
- úplata za výkon činnosti depozitáře nebo za úschovu a správu cenných papírů,
- náklady spojené s plněním povinností vůči České národní bance (správní poplatky, náklady na systém pro výkaznictví aj.) a vůči zákazníkům (tisk informačních sdělení atd.),
- příspěvky do Garančního fondu obchodníků s cennými papíry,
- upisovací poplatky,
- poštovní a jiné poplatky za komunikaci vč. SWIFT,
- poplatky spojené s vedením účtu v bance,
- poplatky za používání placených informačních služeb (např. Bloomberg, Beck on-line atd.),
- plnění hrazená v souvislosti s účastí na valných hromadách, rozdělováním dividend atd.
- školení předepsaná právními předpisy (např. AML).

- (C) ostatní pobídky, tj. pobídky hrazené přímo či nepřímo třetí straně nebo od ní přímo či nepřímo přijímané, které nespadají pod kategorii B.

Příklad 09:

Do této kategorie pobídek patří např. provize nebo poplatky hrazené obchodníkem s cennými papíry investičnímu zprostředkovateli nebo jinému obchodníkovi s cennými papíry vykonávajícímu zprostředkovatelskou činnost jako tzv. introducing broker, poplatky placené obhospodařovatelem nebo administrátorem distributorům cenných papírů vydávaných investičním fondem (podíl na vstupní přírážce k aktuální hodnotě podílového listu nebo na poplatku za obhospodařování účtovaném obhospodařovatelem nebo administrátorem na vrub majetku v investičním fondu).

3. Hodnocení pobídky

Pobídka spadající do kategorie A (zákaznická pobídka) – je vždy vyhovující.

Pobídka z kategorie B (provozní pobídka) – je přípustná pouze, pokud¹¹⁾

- a) umožní poskytování investičních služeb, obhospodařování, administraci, distribuci penzijních produktů nebo je pro tyto účely nutná, a
- b) není v rozporu s povinností obchodníka s cennými papíry, obhospodařovatele, administrátora, penzijní společnosti nebo distributora penzijních produktů jednat kvalifikovaně, čestně a spravedlivě a v nejlepším zájmu zákazníka, obhospodařovaného fondu, investora nebo účastníka.

Je tedy nutné zkoumat, co je cílem pobídky, zda může mít tento cíl negativní vliv na zákazníka, obhospodařovaný fond, investora nebo účastníka.

Pobídka z kategorie C (ostatní pobídky) – je přípustná pouze, pokud (podmínky musí být splněny kumulativně)¹²⁾

- a) přispívá ke zlepšení kvality poskytované služby nebo činnosti,

Hodnocení kvality poskytované služby nebo činnosti provádí poskytovatel, obhospodařovatel, administrátor, penzijní společnost nebo distributor penzijních produktů z pohledu všech zákazníků, obhospodařovaných fondů, investorů nebo účastníků, jimž je poskytována stejná investiční služba nebo prováděna stejná činnost za stejných podmínek (abstraktní hodnocení). Pro účely tohoto hodnocení není relevantní, zda pobídka podporuje činnost poskytovatele, obhospodařovatele, administrátora, penzijní společnosti nebo distributora penzijních produktů, např. jím napomáhá získat více zákazníků, prodat investiční produkt více zákazníkům nebo dosáhnout většího objemu prodeje investičního produktu.

Příklad 10:

Ke zlepšení kvality poskytované služby nebo činnosti může přispět přijetí pobídky od třetí strany, které umožní vytvoření distribučního kanálu s lepším a snadnějším přístupem pro zákazníky, investory nebo účastníky, případně rozšíření nabídky poskytovaných služeb.

Příklad 11:

Stejně tak mohou přispět ke zlepšení kvality poskytované služby nebo činnosti poradenství, technická a informační podpora poskytovateli, obhospodařovateli, administrátorovi, penzijní společnosti nebo distributora penzijních produktů, včetně školení zvyšujících kvalifikaci (v rozsahu a formě nutné pro dosažení tohoto cíle; to platí zejména pro zahraniční školení nebo školení organizovaná v turisticky atraktivních destinacích).

Příklad 12:

Stejně podmínky nemusí být dány u všech skupin zákazníků, obhospodařovaných fondů, investorů nebo účastníků. Zlepšením kvality poskytované služby pro profesionálního zákazníka může být např. získávání aktuálních informací o situaci na kapitálových trzích (pobídkou zahraničního obchodníka s cennými papíry poskytovateli může být bezplatné předávání aktuálních dat z kapitálových trhů nebo analýz investičních příležitostí), naopak zlepšením kvality poskytované služby pro běžného neprofesionálního zákazníka může být usnadnění přístupu k investičním službám nebo nástrojům např. díky umožnění přijímání pokynů a reklamací pro zahraničního obchodníka s cennými papíry v mateřském jazyce (pobídkou může být podíl poskytovatele na provizi zahraničního obchodníka s cennými papíry odvozený z objemu obchodů realizovaných zákazníkem).

- b) není v rozporu s povinností jednat v nejlepším zájmu zákazníka (obhospodařovaného fondu, investora nebo účastníka),

¹¹⁾ § 15 odst. 2 vyhlášky č. 303/2010 Sb., § 41 odst. 2 vyhlášky č. 244/2013 Sb., čl. 24 odst. 1 písm. c) nařízení, § 77 odst. 2 ZDS, § 128 odst. 2 ZDPS.

¹²⁾ § 15 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 303/2010 Sb., § 41 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 244/2013 Sb., čl. 24 odst. 1 písm. b) nařízení, § 77 odst. 1 písm. b) ZDS, § 128 odst. 1 písm. b) ZDPS.

Shodně jako u kategorie B je nutné zkoumat, zda pobídka nesleduje cíle, které by mohly být pro zákazníka (obhospodařovaný fond, investora nebo účastníka) nevýhodné.

Příklad 13:

Nepřípustnou je pobídka, jejímž cílem je ovlivnění poskytovatele, aby jednostranně pobízel zákazníka k nákupu určitého investičního nástroje v rámci nabízených produktů, nebo podněcoval zákazníka k příliš častému obchodování, např. tak, že výše pobídky se zvyšuje nadproporčně ve srovnání s rozsahem služeb poskytnutých zákazníkům.

Příklad 14:

Je-li cílem pobídky ovlivnění obhospodařovatele, případně její vedoucí osoby, aby využívaly určitého obchodníka s cennými papíry nebo depozitáře, ačkoliv pro obhospodařovaný fond by byl výhodnější jiný, jedná se o nepřípustnou pobídku.

Příklad 15:

Pokud pobídka vede nebo směřuje k omezení mobility investorů jiným způsobem než na základě ekonomické úvahy zohledňující náklady a výnosy investice do cenných papírů vydávaných investičním fondem (např. prostřednictvím podílu na maintenance fee, pro jehož zachování obchodník s cennými papíry přesvědčuje zákazníka, aby držel pro něj méně výhodnou investici, resp. sám drží takovou investici v obhospodařovaném portfoliu), je taková pobídka nepřípustná.

Příklad 16:

Jestliže je pobídka hrazena poskytovateli třetí stranou za službu, která je již vůči zákazníkovi zpoplatněna, aniž by zákazník dvojnásobným placením získal jakoukoliv výhodu (např. slevu na jiných platbách), nenaplnuje taková praxe požadavek na jednání v nejlepším zájmu zákazníka. Typicky, pokud má investiční zprostředkovatel ve smlouvě se zákazníkem sjednánu odměnu za investiční poradenství a zároveň pobírá pobídku od obchodníka s cennými papíry odvozenou od objemu obchodů realizovaných tímto zákazníkem, aniž by zákazníkovi poskytoval jinou službu než investiční poradenství (např. přijímání a předávání pokynů), je taková pobídka nepřípustná.

Příklad 17:

Ke splnění podmínky, aby pobídka nebyla v rozporu s povinností poskytovatele jednat v nejlepším zájmu zákazníka, nepostačuje pouhý fakt, že konstrukce pobídky je na trhu zcela běžná a hojně užívaná. Lze si představit situaci, kdy bude určitý typ pobídky u jednoho poskytovatele posouzen jako přípustný a u jiného jako nepřípustný z důvodu absence dostatečných kontrolních mechanismů nebo z důvodu zvláštní konstrukce pobídky. Například pobídka pro investičního zprostředkovatele bude stanovena procentem z provize, což je na trhu obvyklé, ale bude-li nastavení pobídek u obchodníka s cennými papíry podporovat prodej jednoho typu produktů (vyšší provize, aniž by byly vyšší náklady na poskytnutí služby), může být taková konkrétní pobídka shledána nepřípustnou (viz též příklad 13).

Poskytovatel, obhospodařovatel, administrátor, penzijní společnost nebo distributor penzijních produktů jsou povinni pobídku průběžně vyhodnocovat, zda nadále trvají předpoklady, na základě nichž učinili závěr o splnění podmínek ad a) a b). Povinnost ukončit poskytování nebo přijímání nepřípustné pobídky, nebo přijmout opatření k nápravě, má poskytovatel, obhospodařovatel, administrátor, penzijní společnost nebo distributor penzijních produktů po celou dobu poskytování nebo přijímání pobídky, nikoli pouze před uzavřením nebo změnou příslušné smlouvy.

c) zákazník (obhospodařovaný fond, investor nebo účastník) je před poskytnutím služby jasně, srozumitelně a úplně informován o existenci a povaze pobídky a výši nebo hodnotě pobídky nebo způsobu jejího výpočtu, pokud ji nelze zjistit předem.

Poskytovatel, obhospodařovatel, administrátor, penzijní společnost nebo distributor penzijních produktů sdělí zákazníkovi, obhospodařovanému fondu, investorovi nebo účastníkovi svoji vlastní pobídku; mohou ji sdělit i prostřednictvím investičního zprostředkovatele či distributora penzijních produktů, který ji uvede vedle své vlastní pobídky.

Tuto informaci lze poskytnout v podobě souhrnného popisu hlavních podmínek pobídky (dále jen „souhrnný popis“). Souhrnný popis musí vymezit výši nebo hodnotu pobídky alespoň rozumně širokým rozmezím, které umožní vytvořit si představu o úrovni pobídky.

Třetí strany musejí být zmíněny tak, aby bylo přinejmenším jasné, o jaký typ třetí strany se jedná.

Příklad 18:

Obecné informace typu „poskytovatel hradí třetí straně pobídku“ nebo „obhospodařovateli je poskytována pobídka třetí stranou“ jsou zcela nedostatečné. Pokud poskytovatel o pobídkách informuje v podobě souhrnného popisu a používá rozmezí, nesmí se toto rozmezí zúžit pouze na informaci typu „pobídky představují od 0% do 80% úplaty za obhospodařování majetku investičního fondu (management fee)“, když poskytovatel na základě minulých zkušeností považuje za pravděpodobné, že jako pobídku od konkrétní třetí strany obdrží např. od 20% do 30% management fee. Tuto skutečnost je zapotřebí v souhrnném popisu rovněž výslovně uvést.

Příklad 19:

Není přípustné, aby informace o pobídkách obsahovala výši nebo hodnotu pobídky vymezenou selektivně pouze pomocí jednoho kritéria (např. objem investované částky), pokud jsou její výše nebo hodnota odvislé od více kritérií (např. doby trvání investice či způsobu úhrady související zákaznické pobídky na začátku smluvního vztahu).

Na žádost zákazníka, obhospodařovaného investičního fondu nebo investora se však vždy sdělí též podrobnosti. Na možnost sdělení podrobností musí být zákazník, obhospodařovaný investiční fond nebo investor předem výslovně upozorněni.¹³⁾ ZDS ani ZDPS sice výslovně tuto povinnost vůči obhospodařovanému důchodovému fondu, účastnickému fondu, transformovanému fondu nebo účastníkovi nestanoví, s ohledem na smysl úpravy pobídek v těchto zákonech však Česká národní banka očekává, že penzijní společnost nebo distributor penzijních produktů budou postupovat obdobně jako poskytovatel, obhospodařovatel nebo administrátor. Podrobná informace již nemůže obsahovat rozmezí, výše nebo hodnota pobídky musí být stanovena přesně. Pokud nelze zjistit tyto údaje přesně předem, je sdělen alespoň způsob výpočtu pobídky, u komplikovaných způsobů výpočtu je vhodné odhadnout i výsledek. Přesné údaje by pak měly být sděleny v tomto případě po poskytnutí služby nebo provedení činnosti.

Příklad 20:

Nelze-li zjistit údaje o rozmezí, výši nebo hodnotě pobídky předem, uvede se procento nebo podíl z objemu obstaraného obchodu s investičním nástrojem.

Příklad 21:

Jestliže se výše pobídky (provize) placené obhospodařovatelem nebo administrátorem třetí straně rovná určitému (jasně definovanému) podílu na vstupním poplatku zaplacenému investorem administrátorovi, nepostačuje, pokud informace o pobídkách obsahují pouze obecný údaj o tom, že výše pobídky vyplacené obhospodařovatelem nebo administrátorem třetí straně závisí na objemu podílníkem upsaných podílových listů. Je vhodné uvést, že za zprostředkování investice o určité výši dostane třetí strana určité procento.

Informace o pobídce nesmí být nejasná, nepravdivá, zavádějící nebo klamavá.¹⁴⁾ Způsob sdělení informací o pobídkách není v oblasti investičních služeb a penzijních produktů právními předpisy výslovně stanoven. Česká národní banka však doporučuje, aby poskytovatel, penzijní společnost nebo distributor penzijních produktů sdělili zákazníkovi nebo účastníkovi informace o pobídkách způsobem obdobným jako v § 15e ZPKT¹⁵⁾ s tím, že se souhlas zákazníka nebo účastníka s poskytnutím informací tímto způsobem nevyžaduje. V případě souhrnného popisu uveřejněného prostřednictvím internetu Česká národní banka očekává, že poskytovatel, penzijní společnost nebo distributor penzijních

¹³⁾ § 15 odst. 3 vyhlášky č. 303/2010 Sb., § 41 odst. 3 vyhlášky č. 244/2013 Sb., čl. 24 odst. 2 nařízení.

¹⁴⁾ § 15a odst. 1 věta 1 ZPKT, § 22 odst. 1 písm. b), § 49 odst. 1 písm. a) a § 49 odst. 3 písm. d) ZISIF, § 75 a § 79 odst. 1 ZDS, § 126 a § 130 odst. 1 ZDPS.

¹⁵⁾ Pokud je informace o pobídce uveřejněna na internetových stránkách, musí být k dispozici ke stažení po dobu, během které probíhala smluvní jednání se zákazníkem, dobu, po kterou byla smlouva v účinnosti, a nezbytně dlouhou dobu po ukončení smluvního vztahu (srov. rozsudek Soudního dvora ESVO ve věci E-4/09 (Inconsult Anstalt)).

produktů zákazníka nebo účastníka na informace o pobídkách uvedené na internetu výslovně odkáže, protože jinak by nenaplnil obecný požadavek uvedený v § 15 odst. 1 ZPKT, § 75 ZDS a § 126 ZDPS.

Příklad 22:

Vhodným způsobem informování je vytvoření jediného dokumentu, kde zákazník nebo investor najde veškeré informace o pobídkách, které se ho týkají.

Příklad 23:

Pokud poskytovatel jedná se zákazníkem osobně, doporučuje se, aby poskytovatel sdělil zákazníkovi informace o pobídkách na zvláštní listině, aby informace o pobídkách nesplývala např. s informacemi o poskytovaných investičních službách a nástrojích.

Příklad 24:

Pokud poskytovatel komunikuje se zákazníkem prostřednictvím elektronické pošty, je vhodné, aby při té příležitosti do elektronické pošty připojil informaci o pobídce nebo vložil odkaz na svoje internetové stránky s výslovným upozorněním, kde na této stránce najde informace o pobídkách.

Obhospodařovatel, který obhospodařuje podílový fond nebo svěřenský fond, může poskytovat souhrnný popis podílníkům ve statutu fondu, pokud to povaha pobídky nevyklučuje. O pobídce, kterou nechce nebo s ohledem na povahu pobídky nemůže uvést ve statutu podílového fondu nebo svěřenského fondu, informuje podílníky uveřejněním na svých internetových stránkách; tato informace musí být také přístupná v sídle obhospodařovatele. V případě investičního fondu s právní osobností se souhrnný popis sděluje podle dohody s fondem. Podrobnou informaci poskytuje obhospodařovatel způsobem obdobným jako v § 15e ZPKT¹⁵⁾ s tím, že se souhlas investičního fondu nebo investora s poskytnutím informací tímto způsobem nevyžaduje.¹⁶⁾

¹⁶⁾ § 41 odst. 3 a 4 vyhlášky č. 244/2013 Sb.